

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 145.

V Ljubljani, v sredo 30. junija 1886.

Letnik XIV.

Avstrijska in pruska šola.

Naši pruso-nemci zdihujejo že mnogo let po zedinjenji z Nemčijo, kakor po dobroti, po reči čez vse zaželjivi. — Prusija jim je prav Egipt z mesenimi lonci. A naši Prusijani so kakor nagajivi otroci, kakor nezadovoljni posli, doma in domače vse ni nič vredno, a pri sosedu je vse najboljšje, vse zlato. Naj bi pa tje prišli, bi se, zlasti pri svoji znani liberalni brezvernosti kmalo začeli kisló držati ter bi znabiti zopet začeli Avstrijo hvaliti. Nekaj pruskega bi si skoraj pa sami želeli, nikakor pa ne sami sebe Prusiji; spet z Avstrijo mnogo rajše potrpiamo, ker upamo tudi tū doseči toliko, da, še kaj več, pa kar bo prišlo, bo prišlo toliko holj iz dobrega srea. Da bi skoraj prišlo, bi sami tudi radi pripomogli.

Kaj neki imajo dobrega na Pruskem, kar mi nimamo? Kaj li? Saj veste, da pri Sadovi nas je premagal „pruski učitelj“; toraj šole morajo boljše biti. Primerimo malo prusko šolo z avstrijsko.

Na Pruskem imajo versko (konfesionelno) šolo, pri nas ne. Čl. 22. pruske ustave od dne 31. januarja 1850 se glasi: „Podučevati in vzgojišča vstanovljati in voditi, je prosto vsakemu, ako je državnim oblastnijam dokazal, da je v npravnem, učnostnem in tehniškem oziru za to sposoben.“ Član 23.: „Pri vstanovljenji javnih ljudskih šol gré se ozirati na dotične verske razmere. Verski poduk po ljudskih šolah vodijo dotične verske združbe. To so še sedaj glavna določila za ljudsko šolstvo na Pruskem in tako se tam tudi ravna. Ljudska šola ima še smirom verski značaj.

Takih določil, kakor jih beremo v avstrijski postavi dne 25. maja, n. pr. da je drugo (razun krščanskega nauka) podučevanje nezavisno od cerkvenega vpliva, v pruskih postavah ni, niti nimajo šolskih knjig brez verskega znaka. Toliko razuma še zmirom imajo na Pruskem.

Tudi podučevanju v krščanskem nanku je več ur odločenih, kakor pri nas. Po enorazrednih šolah pride na prvi oddelek na teden po 4, na drugi in tretji oddelek po 5 ur na teden; na avstrijskem zadostujejo dve uri. Rekli so, pruski školnik je Avstrijance leta 1866 premagal. No, potem takem nas

ni premagal brezverski, ampak verski školnik, in temu doslednje bi bilo, da bi bila Avstrija pridržala verski znak šole in tako vtrdila silo svojih narodov.

Na Pruskem je katoliška mladina postavno dolžna po ministerskem ukazu dne 20. maja 1873 biti vsak dan pri službi božji. Pri nas tudi tega ni treba, zadostuje učencem le po dvakrat na teden.

Kar se pa tiče šolskega nadzorstva, je povsod na Pruskem, Bavarskem, Württembškem in Badenskem in po drugih deželah na Nemškem župnik tudi krajni šolski nadzornik, katoliški v katoliških, protestantski v protestantskih krajih, skoraj povsod so duhovniki tudi okrajni šolski nadzorniki, in Nemčija ž njimi dobro shaja. Pruski ministerjalni ukaz dné 26. aprila 1872 pravi: „Kraljeva vlada se pooblašča, tiste duhovnike, ki nastopijo službe, s kterimi je bilo dosihmal zvezano šolsko nadzorstvo, imenovati za okrajne in okrožne šolske nadzornike, ako zoper njih imenovanje ni kacega pomisleka. Ako pa kraljeva vlada misli, da to ne gré, naj se meni poroča.“ — Splošni vladni ukaz dné 15. julija 1875 določi § 5. To šolsko predstojništvo naj se sestavi iz župnika in dveh v šolskem okraji bivajočih mož ter se imenuje šolski prednik. Židje se ne smejo voliti v predstojništvo krščanske ljudske šole, pač pa v mestno šolsko deputacijo.

Kar se tiče židov, ki so na Avstrijskem skoraj brez izjeme pri nemško-liberalni stranki, ima Pruska te-le določila: Ministerski ukaz dne 21. nov. 1871 se glasi: V poročilu dne 6. maja sklicuje se kraljeva vlada po pravici na to, da naredba 26. januarja t. l., vsled ktere se po postavi 3. julija 1869 volitev žida za člana mestne šolske deputacije zaradi verske izpoznavne ne more ovreči, a vendar to ne veljá zaradi volitve v predstojništvo kake krščanske ljudske šole, ker oboje slučajev je bistveno različnih v tem, na kar se opirata. Mestna šolska deputacija ima nadzorovati vse šole v mestu. Ona ima skrbeti tudi za šolske potrebe židov v tem mestu nastavljenih. Ker ima šolska deputacija tak obširen delokrog, smejo židje biti pri taki deputaciji tudi ta čas, ako ni v mestu posebnih židovskih šol. Drugače pa je s predstojništvom kake posebne šole.

Ta ima skrbeti za šolske potrebščine raznih dr-

žavnih podložnih. Ono ima skrbeti za gotovo njemu določeno šolo. Ako je ta krščanska, tako žid v nje predstojništvu ne more sedeti. Kar pa se tiče nameščenja židov na krščanskih šolah, določuje to na Pruskem ministerski razglas dne 19. julija 1867 sledeče: Na poročilo dne 2. t. m. odgovarjam kralj. deželnemu šolskemu kolegiju, da se smejo židje dopustiti h skušnjam „pro schola“, ako sposobnost za to postavno dokažejo. S tem se pa ne prenarejajo določila, ki veljajo zastran nameščenja židov pri oddelku učne uprave; vzlasti pa židovski izpraševalci, ako to preskušnjo dostanejo, še ne zadobé pravice nameščenja biti na krščanskih šolah.

Ministerski ukaz 31. decembra 1858 veleval: „Na Vašo vlogo Vam naznanjam, da po členu 112 vstave dne 31. januarja 1850 iz člana 22 ne morete pravice izpeljati, krščanske otroke sprejemati v zasebne šole. Naredba kraljeve vlade dne 13. februarja, s katero se jim to prepoveduje, zлага se popolnoma z obstoječimi pravili in mora pri tem ostati.“ Toraj na Pruskem krščanski otroci ne smejo obiskovati židovske šole.

Kako pa je pri nas na Avstrijskem! Tukaj je pa mnogo židov na javnih šolah, v ktere hodijo le krščanski otroci, ali pa le eden ali drugi židovski otrok; da, celó židovski nadučitelji in ravnatelji se nahajajo na krščanskih šolah!

Kaj pa „Deutscher Schulverein“! No, „Deutscher Schulverein“ je pa res prusko dete iz Berolina doma, je pa v Avstriji skoro da ves v židovskih rokah. To nam kažejo imena predstojnikov. — Antisemitje so mu nasproti postavili: „Schulverein für Deutsche“. Konservativni Nemci pa: „Katholischer Schulverein“. Oboji ti morajo že vedeti, da temu društvu ni upati; nemško ime mu je le španska stena, za ktero se skriva. Njegov duh je popolnoma židovsko-liberalen, toraj proti cerkvi. Za kar v Berolinu ne marajo, to so pa nam poslali. Njegov duh je pa duh ošabnosti in napuha, ter draži in vznemirja nenemške narode v Avstriji, duhovščini pa povsod stavlja prav po farizejsko vprašanje: Ali smemo učiti veronauk v ljudski šoli?

LISTEK.

Trpljenje katoliške cerkve na Ruskem.

Najhujše vseh trinožtev, pravi protestantovski zgodovinar Gregorja VII., je tisto, ako se je predrznila svetna oblast ter polastila gospodarstva nad vestjo podložnih. Islam pozná tako popolno sužništvo. Chalif, t. j. namestnik prerokov, sultan razsoja verska in politična vprašanja, mufti sicer razlaga koran, a tudi se trese pred samovoljnostjo svojega gospodarja. Enako bi bilo prišlo tudi nad Evropo, ako bi ne bili papeži proti rimskim cesarjem nemške narodnosti tako pogumno branili prostost cerkve in njih božjo pravico, pastí Kristusovo čedo brez državnega nadzorstva in vmešanja, je rešila Evropo najhujšega trinožtva. Velemožje tega svetá so si od nekđaj resno prizadevali postaviti se za neomejene gospodarje tudi nad vestjo svojih podložnih. Papežem se ima zahvaliti katoliška cerkev, da si je ohranila prostost, od ktere pravi sv. Pavel: „Bratje, vi niste

otroci sužnje, marveč svobodni, s ktero prostostjo nas je Kristus oprostil.“

Kar se cesarjem na zahodu ni posrečilo, to so dovršili cari v svoji državni cerkvi, ki se je ločila od središča edinosti. Sicer najdemo na Ruskem duhovščino, ki se obdaja z vsemi oblikami stare cerkve, ki na zunaj razvija velik blišč, a v resnici je v taki sužnosti. Ako le cesar migne, pošlje v pregnanstvo najvišjega cerkvenega dostojanstvenika v oddaljen samostan, kjer mora biti kakti zadnji samotar. Ako kak pop ne dopade vladi, smé se nadjati, da ga vzamejo v vojake, da je tam strežaj kakemu častniku. Sploh so pa vsi ti duhovniki državni uradniki, kajti kaj drugega duhovniki ruske cerkve niso. Malo izobraženi predikavajo to, kar se jim tiskano pošlje. Gorjé bi mu bilo, naj bi hotel ruski duhovnik svojo čedo drugače voditi, kakor po volji svojega cara. Če je opravilo, nauk bolj ali manj po izvirnem nauku Kristusovem, to mu ne gré preiskavati, ampak le gledati, da voljo cara spolni.

Žalibog, da je to tudi načelo, po kterem si hočejo ruski cari tudi katoliško cerkev podvreči, vkljubo vsemu pogajanju s papežem. Da, katoliški

škof, duhovnik, ki ima svojo oblast naravnost od Kristusa po nepretrgani nasledbi namestnikov Njegovih, ne more se ravnati po volji svetnega vladarja, se umé samo po sebi, a zato meni ruski car, je pa Bog Sibirijo vstvaril. Od tod neprenehani boj za obstanek.

Res je boj za življenje in smrt, ki ga bije ruska vlada zoper katoliško cerkev po nje državah, in sicer boj na življenje in smrt, za kar je dobro vsako sredstvo. Večkrat v stoletjih se je odgrnilo zagrinjalo, ki bi imelo prikrčevati to krivično in zlobno delo pred očmi Evrope; papeži so povzdigovali svoj glas zoper mogočne zatiralce na prid tlačenih, a ni se jim še posrečilo doseči pravice. Trpljenje, ki ga imajo prestajati naši verski bratje na Ruskem, zasluži vsekako, da imamo mi globoko sočutje z ubogimi trpiní; preden pa o tem kaj več pišemo, hočemo se ozirati na zgodovino katoliške cerkve na Ruskem, da bode stvar bolj razumljiva.

1. Začetek in najstarša zgodovina rusinske cerkve.

Konec sedmega stoletja so zasedli slovanski rodovi največi del vzhodne Evrope. Poglavitno deblo

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. junija.

Notranje dežele.

Konservativna poljska stranka z ravnokar minulo dōbo **državnega zbora** ni posebno zadovoljna. „Csas“ pravi, da bi poslednja lahko bila, kakor je; kajti kakor je videti, med vlado in sedanjo večino ni nič pravega in prisrčnega sporazumljenja čutiti, ktero se mora med dvema tako merodajnim faktorjema vedno nahajati. „Csas“ ima prav! Sporazumljenje, kakoršno je sedaj med vlado in večino poslaniške zbornice, se nikakor ne more odobravati, ker je vlada nasproti večini vse premalo zaupljiva. Le pomislite, kako je vlada brez vednosti večine kar čez noč imenovala naučenega ministra Gautscha in sedaj zopet trgovinskega ministra Bacquema. No, pri imenovanju poslednjega smo bili vsaj toliko na boljem, da se je svetu nekoliko sanjalo, da bi šlezjski deželni predsednik vtegnil trgovinski minister postati, pri prvem pa niti tega ni bilo. Ko bi bilo pravo sporazumljenje med vlado in večino, bi kaj takega pač ne bilo lahko mogoče; večina ima vendar-le pravico zahtevati, da že pred imenovanjem izvrš, s kakošnimi ljudmi, da si vlada misli kabinet popolniti. — Mar li ima „Csas“ prav, lahko bralci sami sodijo.

Slovaki iz znožja Karpatov romali so v ravnokar minulih dneh v Petrogradu, da se osobno zahvalijo slovanskemu podpornemu komiteju za obilno podporo, ktero so do sedaj od te strani v gmotnem oziru dobivali. Šla je tje kaj jedna deputacija z zahvalno adresno in pa prav krasen šopek iz karpatskih planinskih cvetlic so s seboj vzeli, kterege so Rusom v priznanje zahvale izročili. Obklečeni so bili vsi v slovaško-narodni obleki. Rusi so jih posebno v Petrogradu jako ostentativno sprejeli, kar se bo Madjarom prav posebno pod nos kadilo, storiti pa je nič ne bodo mogli. Tudi so se želeli caru pokloniti, kar se jim pa ni dovolilo in reči smemo, da je bilo to vrlo taktno od ruske vlade, oziroma dvora. Vsaka reč ima svoje meje, na ktere se je ozirati treba in te se morajo povsod spoštovati. Ko bi se bili trpinčeni Slovaki v resnici ruskemu caru poklonili, bi bili v prvi vrsti madjarški, v drugi pa nemški listi takoj o veleizdaji kričali. Ker jim tega koraka niti dopustili niso, je pa vsim jezik zavezan. Da so se šli po deputaciji dobrotnikom svojim zahvaljevati, je čisto privatna zadeva, ktera nikogar nič ne briga, dokler se vrši v okvirju dostojnosti in postave.

Svet ugiblje, po kaj je šel črnogorski knez na **Dunaj**. Nekteri hočejo vedeti, da je šel na Dunaj vsled ostrega pisma Dunajske vlade; iz hercegovske-črnogorske meje prihajajo roparji, in kedar so jim avstrijski vojaki za petami, umaknejo se zopet v Črnogoro. Knez je baje šel na Dunaj, da se sam pogovori zarad te reči z Dunajsko vlado.

Vnanje države.

Prestolni govor bolgarskega kneza je Turke bolj iz spanja dregnil, kakor bi si človek zamogel sploh misliti. Takoj so iz Carigrada v Sofijo pisali po pojasnilo: kaj pomenijo besede kneza, ki jih je govoril v prvem letošnjem sobranji o združenji Bolgarije in Rumelije? Bolgari se pa niso posebno podvivali, da bi bili na tisto pisanje odgovor dajali in tako menda na uradni odgovor v Carigradu še danes čakajo. Turki sicer trdijo in menda tudi to le zarad lepšega, da je bolgarski diplomatski agent v Carigradu turskemu ministru zunanjih zadev rekel, da naj se nikar nič ne jezí; besede kneza niso imele družega pomena, kakor le personalno unijo med obema državama so označile. Na ta odgovor so v Carigradu takoj rekli: „Saj je res tako in drugače biti ne more; kajti ko bi bil knez dal drugačen odgovor, bi bilo znabiti napačno“. — Ka-

kor se vidi, so Turčini z malimi pojasnjenjem zadovoljni.

Prijaznost med **Rusi** in **Turki** je tako prisrčna, da Turki vtrjujejo Drinapolje (Adrianopol) na vse kripelje, popravljajo vse dosedanje vtvrdbne, na novo pa delajo izpostavljen tabor več kakor eno uro od mesta.

Iznana francoska princa grof Pariški in Napoleon izdala sta pred svojim odhodom vsak svoj manifest, kot ugovor na krivico, ktero jima je republikanska vlada s tem storila, da ju je izgnala. **Manifest grofa Pariškega** je jako dostojen, skoraj bi rekli veličasten. Grof Pariški govori skoraj kakor svoje dni grof Chambord, resno in zavedno. Nasprotnikom svojim očita, kakor svoje dni Gospod svojim sovražnikom, da ne vedo, kaj delajo, ker prince, vseskozi miroljubne ljudi, izganjajo, petrolérje in druge barabe pa v Parizu puščajo, kjer jim bodo danes ali jutri streho nad glavo zažigali. Potem pa bo francoski zasijala zvezda rešitve na podlagi monarhije, brez ktere se francoska ne bo nikdar do prejšnjega sijaja dvignila. Kako nepotrebna, slaba in naravnost škodljiva za republiko da je pa izgonska postava, najbolje dokazuje velikanski naval ljudi, ki se je pri odhodu grofa Pariškega naletel. To nikakor ne more ostati brez posledic in tudi ne bo!

Alzacije-Lorene v francoski armadi še vedno ne morejo pozabiti. Vsaka priložnost jim je dobra, le da se skupno navdušujejo za zopetno oslobojenje ugrabljenih dežel. Tako imajo n. pr. častniki v Limoges v svoji kazini razobešen zemljevid francoske zemlje, na katerem je Alzacija-Lorena črno obrobljena. Poleg tiste karte visi sledeče povelje polkovnika dotičnega dragonskega polka, ki je v Limoges na posadki: „Moja želja je, da imamo v naši knjigarni, ktera je ob enem naša orožnica, vedno naše iztočne meje pred očmi in da nikdar ne pozabimo, da so onstran naših današnjih mej še pokrajine, ktere vojna sreča še vedno od nas loči. Mislite na Alzacijo-Loreno, kjer še toliko francoskih sre nam nasproti bije. Delajte brez prenehanja in pripravljajte se na boj, kateri nam ne izostane. Nihče se ne more vstavljeni narodu, ki se dvigne v svoji celokupnosti, da varuje svojo neodvisnost. Zaupajmo se vseskozi bodočnosti in bodimo, kakor pravi vitezi z roko za meč držeč, naj potem pride, kar hoče. Tako pripravljeni smemo se nadjati in čakati!“ Kakor pri častnikih, visi temu slično povelje ravno tistega polkovnika tudi pri podčastnikih tega dragonskega polka.

Pred obilo množico je govoril **Parnell** v Portsmouthu na Angleškem, ter je povdarjal, da irski poslanci in pet šestin irskega naroda spoznava, da so Gladstonovi nasveti taki, da se z njimi reši končno irsko vprašanje. Kar se tiče nevarnosti za protestante, rekel je, da ne bo nikdo v nevarnosti, kdor bode postavil spoštoval. (Orangisti se že sedaj oborožujejo, še preden je „homerule bill“ sprejeta). Parnell potrdi, da je lord Canarvon konservativnemu ministerstvu nasvete stavil zarad irskega parlamenta, a ministerstvo tega ni zavrglo, dokler ni pri „Tori-jevih“ obveljala misel, da bi bilo bolj politiko zasukati in Gladstoneja zatožiti, kakor človeka, ki izdaja in ruši domovino. — Toraj irsko vprašanje je tem gospodom le igrača, ali bolj za prav sredstvo, s katerim stranka stranki nagaja, kedar pa doseže svoj namen, so pa Irci pozabljeni, ali jih pa tolažijo s praznimi obljubami. Pri teh okoliščinah se ni čuditi, da Irci Angležem nič ne zaupajo, da hočejo imeti lastni parlament. — Sicer pa nekteri tudi Gladstoneja tožijo, da mu ni za ubogo Irsko, da se hoče Ircev znebiti v angleškem parlamentu, da bode prej ali potlej Angleška morala vmes seči, da vpo-koji Irsko. — Nadejamo se, da se Irsko ohrani in še povzdigne kljub taki zvižajni politiki Angleški.

Lord Spencer, bivši namestni kralj **Irski**, ki mora irske razmere bolje poznati, kakor marsikdo drugi, je govoril v sredo v liberalnem zborovanji

(meeting) v Sigh Wycombe, ter rekel, da je na Irskem mogoča le troja politika. Prva je politika, po kateri so se ravnali v preteklosti, odpravljati pritožbe, a pri tem držati se postavne poti (summum jus summa injuria); potem je politika zatiranja, ktere se drži lord Salisbury in poslednjič politika, da bi se namreč irskemu narodu izročila samouprava. Spencer je rekel, da se je nadejal Irsko pomiriti, ako se drži stalno prve (pravne) poti, a v osmih letih se je prepričal, da je to nemogoče. V teh osmih letih pomirjenje ni napredovalo, in narodna stranka je pridobivala mnogo tal. Lord Salisbury-jeva politika more se izvrševati le s silo. Edino mogoča, a tudi varna politika, ktero zagovarja Gladstone. — Perfidnost Angležev, da bi javno mnenje spačili, je tudi nenavadno velika. Največi angleški časnik „Times“ je objavil razglas „feniancev“. A zvedelo se je, da je to le sleparija, izmišljena v ta namen, da bi javno mnenje nahujskali zoper Irce. Glava „feniancev“, James Stephens, je to javno imenoval sleparstvo in o tem pisal sodniku v Dublinu. Časopisi pišejo o tem, ako so „Times“ nedolžne pri tem in jih je kdo na led speljal, pa svet lahko sodi, kako brezvestni so Gladstonovi sovražniki, kedar gré volilce nabujskati zoper Gladstona.

Izvirni dopisi.

Iz Oreška pri Hrenovicah, 27. junija. (Čudna puščavnika.) Znano je, da je zemlja Postonjskega okraja polna votlin in podzemeljskih jam. Ako se ne motim, bral sem pred par leti v slovenskem časniku natančni popis take podzemeljske jame v Orešku. Takrat pač nisem mislil, da bom katerikrat priliko imel „Slovenca“ o njej kaj poročati. Videl sem jo pač, pa le pri vходу, dalje se nisem upal, primanjkovalo je namreč časa in potrebne luči.

Ta jama je namreč na posestvu grajščaka g. E. D., komaj 10 minut od grajskega poslopja v bukovem gozdu. Zadnji čas se je o tej jami in njenih prebivalcih mnogo govorilo po naši vasi. Prej tako tiha votlina, je zdaj kar h krati oživila, celó človeški glasovi se čujejo iz nje. Taka sprememba je osupnila prebivalce na okrog, radovednih gledalcev in obiskovalcev se ni manjkalo in to tem bolj, ker se je zvedelo, da se je tu nastanil novi puščavnik, pa ne sam, kakor je bila nekdanj navada, celó tovaršico ima pri sebi. Iz votline le malokdaj pride, ima pa obleko ravno tako, kakor se vidi sem pa tje kaki pravi samotar naslikan. Na obrazu se mu sicer post in bdenje in drugo zatajevanje dosti ne pozná, pa tega je kriva najbrž njegova mladost — šteje kakih 24 let — in pri taki starosti človeško truplo oestro pokorjenje lahko prenaša.

Čudno se zdí to grajščaku. Zato prime enkrat očitno puščavnika, kako se upa na tujem svetu prebivati, brez gospodarjevega dovoljenja? „O, meni je to še višji ukazal, mi je od Boga samega razodeto, da naj tukaj stanujem in se pokorim“, dobi za odgovor. Taka predrznost je bila pa že odveč, vendar sile še noče rabiti. Pokliče na sv. Rešnjega Telesa dan tukajšnjega duhovna, naj preišče, kaj je na tem. Ta res gré k votlini, se vé, truma radovednežev ga spremlja, saj je praznik in kaj tacega se ne vidi in ne čuje vsak dan. Ali puščavnika danes ni z lepa na ogled. Kličejo sicer v votlino,

na vzhodu so bili: Veneti. V devetem stoletju so jih podjarmili škandinavski mornarji in Radei, t. j. vesljiaci. Tako so namreč imenovali Čuhoni normansko ljudstvo, ki je priveslalo iz Švedskega na bregove Ruske in še dandanes imenujejo Rusijo „deželo Venetov“, a Švedsko pa imenujejo „rusko deželo“ (routse-moa). Ime Rusinov so dobili še le v enajstem stoletju Slovani, ki so stanovali ob baltskem morji in so sprejeli rimsko-katoliško vero. Ko je pozneje nekaj Rusov, ktere je patrijarh Carigrajski h krščanski veri spreobrnil, odpadlo od rimske cerkve, imenoval je apostolski sedež Ruse, ki so ostali pri katoliški edinosti tudi „Rusine“, da jih loči od njih bratov razkolnikov.

Kiev na Dnjepru je bilo prvo glavno mesto Ruskega in za l. 1866 središče katoliške Rusije. Tega leta je postavil Vladimir tam, kjer je bila pred Perunova podoba prvega boga Slovanov, prvo krščansko cerkev. Sv. Ignacij, patrijarh v Carigradu, je poslal prvega škofa v Kiev. Tako je bil Kiev in z njim vse na novo osnovane cerkve, zvezan s Carigradom in zapleten v njega razkol. Srečnejši so bili zahodni Slovani. Narodi, ki so se naselili ob Vel-

tavi, sedanjem Českem, in ob Visli, starem Poljskem, sprejeli so luč sv. vere od zapada in so tako bili z rimsko cerkvijo tesneje zvezani kakor njih vzhodni bratje. Za malo časa je sicer knez Jaroslav okoli l. 1051 prestolnico Kiev oprostil od Carigrada; prednik velicega samostana bi imel biti vrhovni pastir Rusije. Jaroslavov sin Izaslav je celó v Rimu nasvetoval, sveta stolica naj ima njegovo deželo za fevdo, a leta 1071 moral se je Kiev spet podvreči Grkom in od začetka dvanajstega stoletja se je popolnoma ločil od cerkvene edinosti.

Prišel je sedaj žalostni čas mongolskih napadov. Cingiskan in njegove trume so proplavile Rusko. Tuji načelniki, ki so tlačili Ruse poltretje stoletje (1244—1480) so povzdignili kneza Moskovskega za velikokneza Rusije, se vé, kot svojega vazala. Sedaj so pa prestavili tudi nadškofov sedež iz Kiev v Mosko, novo poglavitno mesto.

Iz Ruskega so napadali Mongoli leto za letom dežele, da bi spravili pod svoj jarem tudi zahodne Slované in ves zahod. Evropa bi bila zgubljena, ko bi ne bila Poljska zgrabila meča, kateri je Rusiji iz roke padel. Leta 1241 dne 8. aprila je ustavila

poljska (in nemška) vojska pod Henrikom pobožnim pri Lignici v Šleziji zmagaslovje Mongolom. Bitka je bila zgubljena, knez umorjen, in sovražniki so imeli toliko zgube, da so šli v Rusijo nazaj. Od-sihmal je bila katoliška poljska bramba in straža krščanskega zahoda. Tri in devetdesetkrat so hotli barbari podreti ta živi nasip v divjem napadu, tri in devetdesetkrat so jih Poljaki nazaj vrgli v ruske pustine. V darilo za toliko zaslug je imenoval Bonifacij VIII. poljskega vladarja v novič kralja; Boleslav, ki je umoril sv. škofa Stanislava, ni bil vreden več tega imena. Zasluge Poljske iz iste dōbe so vzvišene nad vso slavo.

Poljsko kraljestvo je osvojilo južno Rusko in pridobilo Litevsko, njega knez si je podvrgel Belorusijo in je sprejel vero Rusinov. Knez Litvorski, Jagelonec Olgerd, se je oženil z Hedvigo, hčerjo Ludovika, postal je kristijan l. 1386 in je tudi ljudstvo pripeljal s seboj h krščanski veri. Ko je Hedviga umrla, izročili so Poljaki Jageloncem kraljevo čast, oboje ljudstvo se je tesneje združilo in l. 1413 je bilo zedinjenje slovesno potrjeno. Dalje prih.)

naj se prikaže, ker duhoven hoče ž njim govoriti. „Ne bo dobro“, si je menda mislil, za potrebno je namreč spoznal molčati in ostati v svojem brlogu. Pa ostrejši ukaz se sliši, ako ne pride na prosto, ga bodo s silo primorali. To je pomagalo. Glejte ga! po obleki pravcati puščavnik! Tudi duhovnu in okolistoječim govori, da mu je od Boga razodeto, in Mati Božja mu je ukazala, naj tu v samoti živi, da bo vsaj nekoliko zadostil za grehe tistih ljudi, ki pokore ne poznajo.

„Že prav!“ reče duhoven, „povejte mi le, kje ste bili Vi danes pri sv. maši?“ Nič odgovora. „Glejte“, nadaljuje duhoven, „Bog po svoji cerkvi zapoveduje vsakemu kristijanu v nedeljo in praznik iti k sv. maši. On si ne bo zopergovoril, da bi lenuba od te dolžnosti oprostil. Ukazujem Vam pa zdaj jaz, ako tega kraja danes ne zapustite, Vas bodo drugi primorali.“

Puščavnik je sprevidel, da to povelje je treba spolniti, zato ga je res noč vzela. Drugi dan pa pride v Orehek žandar in popraša po tem človeku. Sodnija v Sežani ga hoče imeti. Zakaj? ne vem. Gotovo pa ne zato, da bi ga očitno pohvalila, ker žandar je imel ukaz vklenjenega pripeljati. Tudi tovaršica njegova je zginila.

Ljudje pravijo, da sta se seznanila na neki božji poti. Res, božja pot, ki se mora umeti. Ona je neki precej bogata vdova iz Trsta, in jo je hotel najbrž opehariti za denar. Kako sta prišla v ta kraj in si izbrala ravno to jamo, menda sedaj ona dva še sama vesta. Ako zve še kaj od teh čudnih puščavnikov, Vam o priliki sporoča Vaš — y.

S Šenturške gore, 26. junija. Naša gora se mi v prirodoslovnem obziru od leta do leta zanimljivejša prikazuje. Ne le, da je v njenem znožji po raznih jarkih in drugod v takozvanih „miocēnih“ nasadih iz silo starodavne dōbe neštēvilno veliko raznovrstnih okamnenih morskih školjk, polžev, koral, vtiskov, rastlinskih peres in mnogo drugega drobiža nakopičenega; temuč tudi Flora in Favna sedanje dōbe ponujata tu prirodoljubu marsikaj lepega in zanimivega. Naj omenim le nekatere stvari. Razun drugih, drugod le redkih mahov, rastejo tu vse štiri do sedaj nam znane pasme ali specije Seligeria po imenu; in sicer: Seligeria recurvata, S. tristicha, S. pusilla in S. Doniana. Prva se prav obilno razširja po Kasijskih nasadih zdolej pod Fleggerjem ob potu s Šenturške gore v Poženek, une tri pa se nahajajo v Dobliskem jarku, in sicer S. pusilla na vesolnopotnem nasipu, une dve pa na vlažnem sivem škrlastem peščencu. Poleg nju v malem žlebičku pa pokriva mokre ploščice prej imenovanega škrlinika Seligerijam sorodni lični mah Trochobryum carniolicum, mah, kojega, kolikor meni znano, do sedaj še nikdo ni dobil na kakem drugem kraju in ga bojda tudi dobil ne bo; kajti prehodil in prav marljivo preiskal sem že vse jarke tukajšnje okolice, a nikjer ga nisem še zasledil drugod. Brž ko ne, bo ta mah enaka dika in ponos za našo milo domovino in posebej še za Šenturško goro, kar je cvetlica Wulfenia za koroško deželo. V tem jarku tudi raste izmed „Phanerogamov“ lepa planinska cvetlica „Saxifraga aizoides“, ktero navadno le na visokih planinah zapaziš. Poleg pota s Šenturške gore k podružinski cerkvi sv. Lenarta posvečeni dobil sem na neki skali celó Cojzev zvonček (Campanula Zoysii). Kdor se z rastlinami pečá in jih nabira, dobro vé, da ta mična cvetlica lepotiči le skalnate razpoke visokih planin, tu pa se nahaja kakih 750 metrov nadmorske višočine.

Minuli teden sem staknil tam gori blizo cerkve sv. Ambrožu posvečene še redkega polžka Helix ovirensis po imenu in sem jih že nekaj nabral. Ta zanimivi polžek ima priimek po koroški planini Obir, kjer so ga prvič našli in prirodoslovec Rossmässler ga je počastil z imenom te planine premenivši b v v, kar je Nemcem nekako prirojeno, da tako radi pačijo slovenska imena. Pozneje so tudi v naši deželi na Bohinjskih planinah in na naši Mokrici zasledili tega malega polžka, a povsod so ga le redkoma dobivali. Jaz sem navadno hodil ga iskat ali na Mokrico ali pa še više na Greben, kjer se tudi nahaja; a sedaj ga imam — tako rekoč — pred nosom ter ga brez posebnega truda prav lahko dobim. V naziru tega, kar sem le površno in kratko omenil, mi bo sleherni, kdor le količkanj pojma o prirodoslovnih stvareh ima, pritrdil, da naša krasna Šenturška gora ni kar si bodi. S. R.

Iz Radovice, 28. junija. Takošnih juter, kakoršno je bilo večerajšnje, jih še nismo veliko doživeli in si jih prihodnje tudi ne želimo več. Bliskalo se je

na jugu vso prejšnjo noč. V nedeljo jutro ob polu petih je začelo deževati, kakor da bi iz škafe lilo. Gromelo in treskalo je tako silno, da je človeka groza obhajala. Žalibog, da nevihta ni prešla brez nesreče. V Novigori pogoreli ste dve zidanci in ena hiša, lastnija treh Rosalničanov, in tudi precej vina je pokončanega. Ker so poslopja eno od drugega dosti oddaljena, je strela najbrž trikrat vdarila. Tudi v Drašičih je treščilo v eno hišo. Prišla je strela skozi dimnik, v kuhinji je vso posodo raztolkla, potem je smuknila v hišo, kjer je eno podobo raz stene vrgla ter jo zdrobila in konečno brez daljne škode skozi okno na prosto zginila. — Okoli 10. ure se je zvedrilo, da smo lahko obhajali telovsko procesijo sv. Rešnjega Telesa ter prav iz srca molili: „Treska in hudega vremena, reši nas o Gospod!“

Z Murskega polja, 29. junija. (Vreme in letina.) Kakor smo pred mesecem dni po dežju hrepeneli, tako smo se ga zdaj že pri nas naveličali. Odkar je prve dni junija začelo počasi deževati, pride skoro vsak dan ali kakšna nagla ploha, ali rahel dež, ki je zemljo popolnoma napojil in nas zdaj še ravno tako pri poljskem delu moti, kakor nas je bila poprej suša zadrževala. Vendar, hvala Bogu, da je vselej do zdaj še prišel rahel in miren dež, dasiravno so nas nekaterekrat že nevarni temui oblaki strašili. Največ nepravilne dela to deževno vreme kmetom, ki zdaj seno spravljajo. Na travnikih je že itak slaba košnja, zdaj pa še tega ne morejo lepo spraviti, ker enkrat gotovo vsakemu poprej dež poškropi, preden posuši.

Ker je slučajno letos tudi na Medardovo zvečer malo porosilo, veruje ljudstvo še bolj trdno, da mora 40 dni po Medardovem vsaki dan dež iti, toraj bi še do srede julija imeli tako vreme.

Na polji si je vse silje precej opomoglo, ker ima zemlja dovolj vlage. Le rž je sem ter tje žalostno gledati, ker večina klasov glavo po konci drži in pred časom zori, v znamenje, da je klasje prazno, ker je bilo po slani osmojeno.

Živinska cena je še vedno nizka, dasiravno so že Prekmurci spet začeli po kravah popraševati, odkar se kaže, da bode otave več, nego je bilo sena.

Živinski sejmi pri sv. Tomažu in na Razkružu pa so se jako slabo obnesli, ker je bilo povsod obilno živine in malo kupeev. Tudi zrnju je že itak nizka cena še bolj padla, ker se kaže, da bodeta ječmen in pšenica precej lepo obrodila.

Vsled teh gospodarskih razmer moralo bi zdaj meso in kruh prav cenó biti, ali Bog vé, kako je to, da sta pri mesarjih meso in pri pekih kruh vedno enako draga, naj mesarji še tako cenó kupujejo živino in peki zrnje. Tudi davki se nikoli ne znižajo, naj kmet še tako malo pridela in še tako cenó prodá, kar ima; on mora določeno svoto v davkarijo prinesiti.

Pri tej priliki naj še omenim, da bi bila višje gosposke dolžnost, v davkarije le take gosposde djati, kateri se z nami zastopijo, kajti tega menda vendar država ne bo od ubogega kmeta tirjala, da bi si moral še tolmača s seboj pripeljati, kedar pride davek plačevati. V Ljutomeru, postavim, bi se nam včasih skoro tako godilo. Starim gospodom še ne bi toliko zamerili, ali o takih mladih gospodih pa si ne moremo drugače misliti, kakor, da se gospodič ali noče slovenski učiti, ali se ne more naučiti, v obeh slučajih naj ne dohaja med nas, ampak kamorkoli na Nemško. Naj bo toliko za danes dovolj.

Domače novice.

(100 goldinarjev) daroval je presvitli cesar občini Polom za podporo pri napravi novih zvonov.

(Črna maša) za ranjcega cesarja Ferdinanda bo dné 3. julija ob 10. uri v tukajšnji stolni cerkvi.

(Skupni obed družbe sv. Cirila in Metoda) v čitalnični restavraciji bode v ponedeljek dne 5. julija po občnem zboru. Kdor se ga želi vdeležiti, naj se oglasi do 4. julija pri gg. Ivanu Murniku ali dr. Josipu Vošnjaku. Couvert stal bode 1 gld.

(Pred drugo letošnjo porotno sodnijo) stali bodo: Danes dné 30. junija: Janez Vovk zaradi tatvine, Anton Korbič tudi tako. 1. julija: Franc Sušnik zaradi požiganja in Andrej Kokalj s šesterimi tovariši, med katerimi je troje

babur, zaradi ropá. 2. julija: Marija Osel zaradi detomora, Anton Križnar zaradi poboja in Janez Jekove tudi zaradi poboja. 3. julija: Matija Brenčič zaradi goljufije, Emil Ondruš zaradi poboja. 5. julija: Urban Brolih zaradi hude telesne poškodnine in Henrik Weith ravno tako. 6. julija: Anton Knific zaradi uboja in Janez Melik ravno tako. 7. julija: Franc Jeglič z dvema tovarišema zaradi ponarejenja denarja, Mih. Vomberger zaradi uradnega izneverjenja. 8. julija Franc Vaitz in tovariši zaradi ponarejanja denarja.

(Ščuvanje in — doslednost) V framaonski „Tagespošti“ šte 171, znani po svojem vredniku, nahaja se notica, da po neki izjavi „Dniwnika Warszawskiego“ propaganda za rusko pravoslavno vero v krogu avstro-katoliških Slavjanov zelo napreduje. V tem naporu odlikuje se na prvem mestu na Dunaju bivajoči česki antisimit, dr. Zivny, ki vsako nedeljo v to sklicuje dotične shode. Nekteri katoliški duhovniki slovenski prištevajo se kar k temu podjetju. Perfidijo posnel bode pač vsak katoliški vernik, kateri se s časniki pečá in ima sicer jasen pregled dandanašnjih dogodkov. Kdor reč možato zastopa, naj dokazuje s fakti; kdor pa le ščuva, trosi svojo vnetiljno baklo v razdor z opazkami „soll“ „sollen“. Koliko je pa „Tagespošti“ na resnici, prepirali smo se tolikokrat, da bi nam bilo nemogoče vseh slučajev naštetih. Toraj, tetka „Tagespošti“, fakta, fakta, ne pa „soll“, „sollen“; viele Leute sollen auch lügen und — schüren! Naša c. k. policija je gotovo tako osnovana, da čuva postavo, da zasledi, česar je nepostavnega. V tej naslednosti iskati je „zur Nachricht. Der Verein der Freunde des Altkatholicismus“. Neki dr. Julij Fink je duša temu naši sv. veri, protivnemu društvu in ta je, kar je razvidno iz teksta v gori namenjenem naznanilu — učitelj. — Taki učitelji nahajajo se v katoliški Avstriji. Bog nas čuvaj!

(Razpisana) je služba cestnega paznika (Strassenmeister) s 350 gld. in 25% doklado. Plača se s časoma zviša na 400 in 450 gld. Prošnje do začetka avgusta c. kr. deželni vladi.

(Učiteljske spremembe na Kranjskem.) Gosp. Anton Skala dobil je nadučiteljsko službo na Vremski dvorazrednici, učitelj g. Franc Ivanc drugo učiteljsko mesto v Velikih Laščah in učitelj g. Franc Jurman učiteljsko službo v Dolih za stalno.

(Slovensko bralno društvo v Kranji) priredi dné 4. julija t. l. na prostornem vrtu g. J. Goloba na „Stari pošti“ slavnost slovesnega otvorjenja, ob jednem godovni spomin slovanskih blagovestnikov „sv. Cirila in Metoda“. Pričela se bode slavnost dopoldne s sv. mašo, popoldne ob 4. pa se bodo vršile posamezne točke. Pri tej slavnosti sodelujejo iz prijaznosti pevsko društvo „Lira“ in veteranska godba iz Kamnika v polnem številu. Vstopnina za osebo 20 kr. Nadplačila se s hvaležnostjo sprejmó. Pri neugodnem vremenu preloži se slavnost na nedolženi čas. — K obilni vdeležbi vabi vljudno Odbor.

(Umrli je) dné 29. julija v Novem mestu po dolgi bolezni za sušico vis. č. gospod o. Rafael Klemenčič, c. kr. profesor na tukajšnji c. k. višji gimnaziji. Pogreb bode v četrtek (1. julija) popoldne ob 6. uri. — Bodi priporočen vsem znancem v molitev in blagi spomin! R. i. p.!

(Umrli je) g. Ivan Jagodic, umirovljeni c. k. deželne sodnije svetnik v Novem mestu dne 22. junija v 57. letu svoje starosti.

(Iz strahu pred kolero) umrl je na Reki neki g. Wagner rodóm Štajarec. Zbolel je 22. t. m. ob 1. uri popoldne in je ob 1. po noči že umrl.

(Kolera). Iz Laškega se je v soboto v Trst pripeljal 26 let stari živinozdravnik Anton Kobliške, ki sicer v Dobrovniku službuje. Pri dohodu v Trst javil se je, da ima kolero. Pripeljali so ga v bolnišnico za kolerozne, kjer je že — ozdravil.

(Česká čítanka těsnopisná pro střední školy) se zove naslov knjigi, ki jo je sestavil profesor Jan Otakar Pražák in ki je ravnokar izšla v II. izdaji v Pragi. Založil jo je prvi pražki „Spolek Gabelsbergerských stenografů“; ima jako lično obliko, obseza 96 strani in rabi v prvi izdaji že deset let českim srednjim šolam kot učna knjiga v praktični in koristni stenografski stroki. Knjiga kaže lep napredek in utegne na korist biti tudi Slovencem, kateri se bavijo s to vedo.

(Nove tarife) za brzojavke zdatno znižane, vpejlale se bodo z jutrašnjim dnem pri depešah, ki so v inostranstvo namenjene.

(Vremenski preroki) opirajoči se na barometer in drugo vremenslovsko orodje, napovedujejo lepo vreme, katerega si že vsak prav iz srca želi. Potrebno bi ga pa še prav posebno po kmetih, kjer se jim na polji kakor tudi po travnikih silna škoda godi. Vedni nalivi, ki so se od svetega Medarda sem redno vsak dan ponavljali, zadrževali so košnjo, katerej že čas prehaja. Kdor je pa kljub temu pokosil, je pa ob lepo seno, kajti še v kozolec ga je bilo težko spraviti; silno veliko pokošenega pa gnjuje po travnikih, ker se ne more sušiti.

Razne reči.

— Decretum urbis et orbis (za Rim in drug svet) naznanja, da sta s. s. Kamil de Lellis in Janez od Boga razglašena patrona bolnikom in bolnišnicam in določuje, da se nju imena smejo uvrstiti med druge svetnike v litanijskih (za sv. Frančiškom) za umirajoče. Sv. Oče so potrdili razsodbo kongregacije za obrede in dovolili, da se to naznani v posebnem apostolskem pismu (breve).

— Kardinal J. Simor, nadškof Ostrogonjski (Gran) ter primas ogerski, praznoval bo, dal Bog, 28. oktobra t. l. 50letnico svojega mašništva, ali zlato mašo.

— Knez in škof Tridentinski, Karol Eugen Valussi, izdal je pred svojim odhodom iz Gorice 20. junija vernim svoje škofije po laški in nemški jako ljubeznjiv pastirski list, v katerem se med drugim spominja tudi sv. Mohorja, ki je prvi po onih krajih oznanil sv. evangelje, za njim pa sv. Vigilijs. Zadnjega praznika, 26. junija, izvolil si je knez in škof za konsekracijo in intronizacijo. Posvetil ga je papežev nuncij na Dunajskem dvoru, nadškof S. Vanutelli, kateri se je mudil na sv. Rešnjega Telesa dan tudi v Brixen-u, tam služil pontifikalno mašo, se vdeležil procesije ter obiskal tudi „Vincentium“, t. j. duhovsko semenišče.

— V Gastein pride presvitla cesarica s princesinjo Valerijo 1. julija. Slavna gospoda bode tam tri tedne, tako da bode šla od tam dva dni potem, ko pride nemški cesar 18. t. m. tje. Ob istem časi pride tudi svitli cesar tje. Za cesarja Viljema so naročene navadne sobe za tri tedne, letos pride tje devetnajstič.

— Dva orjaka — velikanska topova za Pulj sta že na potu, tako vé povedati „Leip. Tagblatt“. Izdelana sta v Krupovi tovarni. Šla bodeta s posebnim vlakom od Giessen (Vestfalsko) preko Hanau, Aschaffenburg, Kufstein, Brenner, Beljak, Ljubljane, Divače v Pulj. Vozova posebno za to izdelana, bota imela po 8 podvoz; dolga bota 10.3 m., njih teža je 39.000 klg., nosita 75 bečev (ton). Vsak teh topov je dolg 10.4, premer na dnu 1.45 m., ob ustji 0.6 m. Vožnja bode menda stala 5800 mark.

Telegrami.

Dunaj, 28. junija. Včeraj se je nad okolico Nussdorf, Grincing in Heiligenstadt oblak utrgal in se je grozna ploha vtila. Po ulicah je voda meter visoko stala. Eden delavcev je vtonil.

Brno, 29. junija. V Brnskem in Ivančičkem okraji imeli so včeraj grozno ploho, ktera je posebno Nesloviško občino hudo zdelala. Žetev je vničena; voda je raztrgala ceste, in pobrala mostove. Povodenj je vzela petletnega otroka in obupna mati mu ni mogla pomagati, da bi ga bila smrti v mokrem grobu rešila, če tudi je gledala, kako so ga valovi odnesli.

Rim, 29. junija. V poslednjih 24. urah je v Brindisi zbolelo 19 ljudi, umrlo 8. V Lacijan 50 zbolelo, umrlo 9; v Frankavili imajo 8 bolnih, 4 mrtvi; v San Vito 11 bolnikov, 3 mrličji; in v Erchie 4 bolni, 1 mrtev.

Umrli so:

26. junija. Reza Jerše, mestna uboga, 85 let, Karlovska cesta št. 7, Marasmus. — Alojz Toman, privatni uradnik, 82 let, Žabjak št. 6, Marasmus.

V bolnišnici:

25. junija. Janez Slovar, čevljar, 42 let, Meningitis cerebri. — Ana Poženel, delavka, 16 let, jetika. — Jakob Fabijan, delavec, 35 let, jetika.

26. junija. Matevž Ravnihar, gostač, 78 let, ostarelost.

Tujci.

26. in 27. junija.

Pri **Matiču**: Armuth, Kohn, Wintzl, Stolz, Baaš in Schwarz, trgovci, z Dunaja. — Gust. Herrman, trgovec, iz

Izdajatelj in odgovorni tiskar Josip Jerič.

Pressburga. — Emil Frieß, trgovec, iz Grada. — Josip Dobruša, uradnik, s sinom, iz Trsta. — Jones, zasebnik, s soprogom, iz Trsta. — Bolton, zasebnik, iz Trsta. — Avgust Milella, zasebnik, s soprogom, iz Trsta. — P. Gunitan, posestnik, s soprogom, iz Berolina. — Bolanahe, zasebnik, z družino, iz Aleksandrije. — Josipina Hehner, s hčerjo, z Dunaja. — Ohr, Adler, Kolber, Armuth in Hochmuth, trgovci, z Dunaja. — Karol Zeimer, škostavec, z Dunaja. — Edvard Schwarz, potovalec, iz Gablouca. — Evgen Goldberg, potovalec, iz Budapešte. — Grof Strassoldo, zasebnik, iz Gorice. — B. pl. Urmiling, minis. uradnik, iz Reke. — pl. Fest, zasebnik, iz Pulja.

Pri **Stonu**: Janez Köhler, knjigovodja, iz Zagreba. — Albin Regele, c. k. nadporočnik, iz Pressburga. — Maximilian Scherz, zasebnik, iz Celoveca. — Edvard Cerjak, trgovski pomočnik, iz Ljubljane. — Demeter Duma, posestnik, z družino, iz Trsta. — V. Celligoi, inženir, iz Reke.

Pri **Bavarskem dvoru**: Emil Voss, iz Halde. — Juri Voest, potovalec, z Dunaja. — J. Hofbauer, potovalec, iz Grada. — Ana Muller, iz Celoveca. — Obersen, Levi, Frascatti in Godnig, zasebniki, iz Trsta. — Max Volleritsch, c. k. topničar, iz Pulja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Edvard pl. Berdu, zasebnik, z Dunaja. — Pater Josip Manel, župnik, iz Drinova. — Dr. Porlich, zasebnik, z družino, iz Trsta. — And. Marasič, zasebnik, iz Reke. — Albert Buchler, trgovec, iz Trsta. — R. Haemerle, uradnik s soprogom, iz Pulja. — Ivanka Sablotnig, zasebnica, iz Celoveca. — Gust. Müller in Matej Virpas, zasebnika, iz Celja.

Pri **Virantu**: Josip Boltešar, kovač, iz Novevasi. — M. Placota, trgovec, iz Mauthena.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
28.	7. u. jut.	736.30	+15.6	sl. svzh.	dež	9-60
	2. u. pop.	735.54	+20.6	sl. szap.	del. oblach.	
	9. u. zveč.	736.60	+15.8	sl. zap.	oblachno	
29.	7. u. jut.	736.66	+17.8	sl. zap.	oblachno	0-10
	2. u. pop.	735.62	+23.0	sr. svzh.	del. oblach.	
	9. u. zveč.	735.28	+17.8	sl. jvzh.	del. oblach.	

V ponedeljek jutraj dež, pozneje nekoliko vedro, popoldne pa zopet nekaj dežja in vetra. Srednja temperatura 17.3° C., za 1.6° nad normalom. V torek soparno in nestanovitno. Popoldne je nekoliko dež poskušal. Srednja temperatura 19.5° C., za 0.6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

28. junija

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl.	25 kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	86 " 05 "	
4% avstr. zlata renta, davka prosta	117 " 25 "	
Papirna renta, davka prosta	102 " " "	
Akcie avstr.-ogerske banke	865 " " "	
Kreditne akcije	279 " 90 "	
London	125 " 80 "	
Srebro	" " " "	
Francoski napoleond.	9 " 97 "	
Ces. cekini	5 " 92 "	
Nemške marke	61 " 85 "	

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo proti

bolezni na pljučih in na vratu (jetiki, naduhi in bolezni v krlju [Kehlkopf]).

Iznenadljivi so vspehi!

(30)

Knjižica o tem razpošilja se zastonj.

Zavitek čaja velja 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolffsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

Previdnosti božji je dopadlo, visokočas. gospoda

JANEZ-a MAZGON-a,

duh. pomočnika na Jesenicah,

po dolgi in mučni bolezni, previdenega s sv. zakramenti za umirajoče, v 44. letu njegove starosti, dne 30. junija ob 1/2.2. jutraj, k sebi poklicati v boljše življenje.

Pogreb bode v četrtek, 1. julija, popoldne ob 6. uri iz Rožne ulice hiš. št. 5.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v mestni farni cerkvi sv. Jakoba.

Blagi ranjki bodi vsem prijateljem in znancem v molitev priporočen.

V LJUBLJANI, 30. junija 1886.

Žalujoči sorodniki.

Mestni lov v zakup.

V četrtek 8. julija letos dopoldne ob 10. uri se bo pri mestnem magistratu mestna lovska pravica za dobo petih let po očitni dražbi dajala v zakup, kar se razglaša z dostavkom, da je dražbene pogoje v navadnih uradnih urah zvesti pri podpisnem magistratu. (2)

Mestni magistrat Ljubljanski

dne 22. junija 1886.

Poslano.

Gospodu pl. Trnkóczyju!

Lekarju zraven rotovža v Ljubljani.

Naznanjam Vam sprejem 5 steklenic cveta za konje ali konjskega fluida.*) Ker se je ta od Vas narejen cvet za konje pri zunanjih boleznih pri mojih konjih tako izvrstno obnesel, zasluži da se po časopisih javno razglaša.

Srčen pozdrav!

(6)

Anton Krašovic,

posestnik.

Vrhnika pri Starem trgu poleg Rakeka, 3. jan. 1886.

Za notranje bolezni pri konjih, goveji živini, prašičih in ovcah, priporoča se pa izkušeni živinski prah (1 zavoj 50 kr., 5 zavojev 2 gl.) Mnogotere ozdravila pri rabi tega živinskega prahu, kakor njegove dobrotelne lastnosti pri različnih boleznih, pripravile so živinske zdravnike in živinorejce do tega, da ta prah za prvo in najvažnejšo zdravilo rabijo ter se priporoča, da ga vsak gospodar pri notranjih živinskih boleznih takoj rabi, sploh da se ta prah zmeraj pri hiši nahaja. Izvrstno se rabi ta živinoredilni prah, ako živina neče jesti, pri krvni molži, kakor tudi za izboljšanje mleka.

Prodaja in razpošilja ga z vsakdanjo pošto lekarna Trnkóczy, zraven rotovža v Ljubljani.

*) Konjski fluid 1 steklenica 1 gl. — 5 steklenic samo 4 gl.

Za ude bratovščine večnega počestovanja svetega Rešnjega Telesa in za tiste, kateri prvo sv. obhajilo opravljajo itd. je posebno priporočljiva molitvena knjiga

KRUH NEBEŠKI

ali

Navod pobožno moliti in častiti

presveto Rešnje Telo

s trojno mašo in drugimi navadnimi molitvami.

Na svitlo dal

(7)

JANEZ ZUPANČIČ,

župnik.

Tretji zopet pomnoženi in zlepšani natis.

„Kruh nebeški“ je znana knjiga, zlasti častilec sv. Rešnjega Telesa. Cena te od vis. č. g. župnika Zupančiča spisane knjige, kaže pač dovolj že to, ker je sedaj že zagledala tretji natis. Namen jej je pred vsem počestovanje sv. Rešnjega Telesa; vendar pa je vrejena tako, da je popolna molitvena knjiga za vsacega kristijana. Izdala je ta tretji natis „Vincencijeva družba“ v Ljubljani. Priporočamo jo toraj prav toplo zaradi lepe vsebine in pa še posebej zaradi dobrega namena, kajti čisti dobiček je namenjen v podporo dobrotelnemu „Vincencijevemu društvu“. — Novi natis obsega tudi šest-nedeljsko pobožnost sv. Alojzija.

Cena je knjigi vezani v pol usnju 70 kr., vse v usnju 90 kr., vse v usnju z zlato obrezo 1 gld. 20 kr.

Katoliška Bukvarna

v Ljubljani, stolni trg št. 6.

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigotržnicah knjžica:

Umetno ribarstvo.

Spisal

Ivan Franke.

3³/₄ pôle v 8° s podobami. Mehko vezana stane 50 kr.

Krasna domovina naša se svojimi potoki, rekami in jezeri je za umno ribarstvo tako ugodno ustvarjena, kakor ne kmalu kaka druga dežela. Sredstva in pota, kako isto pri nas urediti in upravljati, podaja čislani gospod pisatelj na jako umeven način v gori omenjeni knjižici. Le-ta bode vsakemu, ki ima srce in skrb za povzdigo narodnega blagostanja, dobro dolgo sredstvo, da se o tem predmetu pouči. Priporočujemo torej knjižico osebno velečastiti duhovščini, učiteljem in zemljiškim posestnikom, ker sva uverjena, da jo bodo z velikim zanimanjem prebirali ter iz nje črpali gotovo lepo korist.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica

v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

(Vremenski preroki) opirajoči se na barometer in drugo vremenoslovsko orodje, napovedujejo lepo vreme, kterega si že vsak prav iz srca želi. Potrebno bi ga pa še prav posebno po kmetih, kjer se jim na polji kakor tudi po travnikih silna škoda godi. Vedni nalivi, ki so se od svetega Medarda sem redno vsak dan ponavljali, zadrževali so košnjo, kterež že čas prehaja. Kdor je pa kljubu temu pokosil, je pa ob lepo seno, kajti še v kozolec ga je bilo težko spraviti; silno veliko pokošenega pa gnjuje po travnikih, ker se ne more sušiti.

Razne reči.

— Decretum urbis et orbis (za Rim in drug svet) naznanja, da sta s. s. Kamil de Lellis in Janez od Boga razglašena patrona bolnikom in bolnišnicam in določuje, da se nju imena smejo uvrstiti med druge svetnike v litanijah (za sv. Frančiškom) za umirajoče. Sv. Oče so potrdili razsodbo kongregacije za obrede in dovolili, da se to naznani v posebnem apostolskem pismu (breve).

— Kardinal J. Simor, nadškof Ostrogonski (Gran) ter primas ogerski, praznoval bo, dal Bog, 28. oktobra t. l. 50letnico svojega mašništva, ali zlato mašo.

— Knez in škof Tridentinski, Karol Eugen Valussi, izdal je pred svojim odhodom iz Gorice 20. junija vernim svoje škofije po laški in nemški jako ljubeznjiv pastirski list, v kterem se med drugim spominja tudi sv. Mohorja, ki je prvi po onih krajih oznanoval sv. evangelje, za njim pa sv. Vigilij. Zadnjega praznik, 26. junija, izvolil si je knez in škof za konsekracijo in intronizacijo. Posvetil ga je papežev nuncij na Dunajskem dvoru, nadškof S. Vanutelli, kteri se je mudil na sv. Rešnjega Telesa dan tudi v Brixen-u, tam služil pontifikalno mašo, se vdeležil procesije ter obiskal tudi „Vincentium“, t. j. duhovsko semenišče.

— V Gastein pride presvitla cesarica s princesinjo Valerijo 1. julija. Slavna gospoda bode tam tri tedne, tako da bode šla od tam dva dni potem, ko pride nemški cesar 18. t. m. tje. Ob istem časi pride tudi svetli cesar tje. Za cesarja Viljema so naročene navadne sobe za tri tedne, letos pride tje devetnajstič.

— Dva orjaka — velikanska topova za Pulj sta že na potu, tako vé povedati „Leip. Tagblatt“. Izdelana sta v Krupovi tovarni. Šla bodeta s posebnim vlakom od Giessen (Vestfalsko) preko Hanau, Aschaffenburg, Kufstein, Brenner, Beljak, Ljubljane, Divače v Pulj. Vozova posebno za to izdelana, bota imela po 8 podvoz; dolga bota 10:3 m., njih teža je 39:000 klg., nosita 75 bečev (ton). Vsak teh topov je dolg 10:4, premer na dnu 1:45 m., ob ustji 0:6 m. Vožnja bode menda stala 5800 mark.

Telegrami.

Dunaj, 28. junija. Včeraj se je nad okolico Nussdorf, Grincing in Heiligenstadt oblak utrgal in se je grozna ploha vtila. Po ulicah je voda meter visoko stala. Eden delavcev je vtonil.

Brno, 29. junija. V Brnskem in Ivančičkem okraji imeli so včeraj grozno ploho, ktera je posebno Nesloviško občino hudo zdelala. Žetev je vničena; voda je raztrgala ceste, in pobrala mostove. Povodenj je vzela petletnega otroka in obupna mati mu ni mogla pomagati, da bi ga bila smrti v mokrem grobu rešila, če tudi je gledala, kako so ga valovi odnesli.

Rim, 29. junija. V poslednjih 24. urah je v Brindisi zbolelo 19 ljudi, umrlo 8. V Lacijan 50 zbolelo, umrlo 9; v Frankavili imajo 8 bolnih, 4 mrtvi; v San Vito 11 bolnikov, 3 mrlič; in v Erchie 4 bolni, 1 mrtev.

Umrli so:

26. junija. Reza Jerše, mestna uboga, 85 let, Karlovska cesta št. 7, Marasmus. — Alojz Toman, privatni uradnik, 82 let, Žabjak št. 6, Marasmus.

V bolnišnici:

25. junija. Janez Slovar, čevljar, 42 let, Meningitis cerebri. — Ana Poženel, delavka, 16 let, jetika. — Jakob Fabijan, delavec, 35 let, jetika.

26. junija. Matevž Ravnihar, gostač, 78 let, ostarelost.

Tuji i.

26. in 27. junija.

Pri **Matiču**: Armuth, Kohn, Wintzl, Stolz, Baaš in Schwarz, trgovci, z Dunaja. — Gust. Herrman, trgovec, iz

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Jerič.

Pressburga. — Emil Frich, trgovec, iz Gradea. — Josip Dobravač, uradnik, s sinom, iz Trsta. — Jones, zasebnik, s soprogo, iz Trsta. — Bolton, zasebnik, iz Trsta. — Avgust Milella, zasebnik, s soprogo, iz Trsta. — P. Gunitan, posestnik, s soprogo, iz Berolina. — Bolanahe, zasebnik, z družino, iz Aleksandrije. — Josipina Hehner, s hčerjo, z Dunaja. — Ohr, Adler, Kolber, Armuth in Hochmuth, trgovci, z Dunaja. — Karol Zeimer, čerkostavec, z Dunaja. — Edvard Schwarz, potovalec, iz Gablouca. — Evgen Goldberg, potovalec, iz Buda-peste. — Grof Strassoldo, zasebnik, iz Gorice. — B. pl. Urmiling, minis. uradnik, iz Reke. — pl. Fest, zasebnik, iz Pulja.

Pri **Stonu**: Janez Köhler, knjigovodja, iz Zagreba. — Albin Regele, c. k. nadporočnik, iz Pressburga. — Maximilian Scherz, zasebnik, iz Celovea. — Edvard Cerjak, trgovski pomočnik, iz Ljubljane. — Demeter Duma, posestnik, z družino, iz Trsta. — V. Celligoi, inženir, iz Reke.

Pri **Bavarskem dvoru**: Emil Voss, iz Haide. — Juri Voest, potovalec, z Dunaja. — J. Hofbauer, potovalec, iz Gradea. — Ana Muller, iz Celovea. — Obersen, Levi, Frascatti in Godnig, zasebniki, iz Trsta. — Max Volleritsch, c. k. topničar, iz Pulja.

Pri **Južnem koločtoru**: Edvard pl. Berdú, zasebnik, z Dunaja. — Pater Josip Manel, župnik, iz Drinova. — Dr. Porlich, zasebnik, z družino, iz Trsta. — And. Marasič, zasebnik, iz Reke. — Albert Buchler, trgovec, iz Trsta. — R. Haemerle, uradnik s soprogo, iz Pulja. — Ivanka Sablotnig, zasebnica, iz Celovea. — Gust. Müller in Matej Virpas, zasebnika, iz Celja.

Pri **Virantu**: Josip Boltešar, kovač, iz Novevasi, — M. Placota, trgovec, iz Mauthena.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
28.	7. u. zjut.	736:30	+15:6	sl. svzh.	dež	
	2. u. pop.	735:54	+20:6	sl. szap.	del. oblač.	9:60
	9. u. zveč.	736:60	+15:8	sl. zap.	oblačno	dež
29.	7. u. zjut.	736:66	+17:8	sl. zap.	oblačno	
	2. u. pop.	735:62	+23:0	sr. svzh.		0:10
	9. u. zveč.	735:28	+17:8	sl. jvzh.	del. oblač.	dež

V ponedeljek zjutraj dež, pozneje nekoliko vedro, popoldne pa zopet nekaj dežja in vetra. Srednja temperatura 17:3° C., za 1:6° nad normalom. V torek soparno in nestanovitno. Popoldne je nekoliko dež poskušal. Srednja temperatura 19:5° C., za 0:6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

28. junija

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl.	25 kr.
Sreberna 5% „ 100 „ (s 16% davka)	86 „	05 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	117 „	25 „
Papirna renta, davka prosta	102 „	— „
Akcije avstr.-ogerske banke	865 „	— „
Kreditne akcije	279 „	90 „
London	125 „	80 „
Srebro	— „	— „
Francoski napoleond.	9 „	97 „
Ces. cekini	5 „	92 „
Nemške marke	61 „	85 „

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo proti

bolezni na plučih in na vratu (jetiki, naduhi in bolezni v krlju [Kehlkopf]).

Iznenadljivi so vspehi!

(30)

Knjižica o tem razpošilja se zastonj.

Zavitek čaja velja 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolffsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

Previdnosti božji je dopadlo, visokočast. gospoda

JANEZ-a MAZGON-a,

duh. pomočnika na Jesenicah,

po dolgi in mučni bolezni, previdenega s sv. zakramenti za umirajoče, v 44. letu njegove starosti, dne 30. junija ob 1/2 2. zjutraj, k sebi poklicati v boljše življenje.

Pogreb bode v četrtek, 1. julija, popoldne ob 6. uri iz Rožne ulice hiš št. 5.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v mestni farni cerkvi sv. Jakoba.

Blagi ranjki bodi vsem prijateljem in znancem v molitev priporočen.

V LJUBLJANI, 30. junija 1886.

Žalujoči sorodniki.

Mestni lov v zakup.

V četrtek 8. julija letos dopoldne ob 10. uri se bo pri mestnem magistratu mestna lovska pravica za dobo petih let po očitni dražbi dajala v zakup, kar se razglašja z dostavkom, da je dražbene pogoje v navadnih uradnih urah zvediti pri podpisnem magistratu.

(2)

Mestni magistrat Ljubljanski

dné 22. junija 1886.

Poslano.

Gospodu pl. Trnkóczyju!

Lekarju zraven rotovža v Ljubljani.

Naznanjam Vam sprejem 5 steklenic cveta za konje ali konjskega fluida.*) Ker se je ta od Vas narejen cvet za konje pri zunanjih boleznih pri mojih konjih tako izvrstno obnesel, zasluži da se po časopisih javno razglasi.

Srčen pozdrav!

(6)

Anton Krašovic,
posestnik.

Vrhnika pri Starem trgu poleg Rakeka, 3. jan. 1886.

Za notranje bolezni pri konjih, goveji živini, prašičih in ovcah, priporoča se pa **izkušeni Živinski prah** (1 zavoj 50 kr., 5 zavojev 2 gl.) Mnogotere ozdravila pri rabi tega živinskega prahu, kakor njegove dobrodne lastnosti pri različnih boleznih, pripravile so živinske zdravnike in živinorejce do tega, da ta prah za prvo in najvažnejšo zdravilo rabijo ter se priporoča, da ga vsak gospodar pri notranjih živinskih boleznih takoj rabi, sploh da se ta prah zmeraj pri hiši nahaja. Izvrstno se rabi ta živinoredilni prah, ako živina neče jesti, pri krvni molži, kakor tudi za izboljšanje mleka.

Prodaja in razpošilja ga z vsakdanjo pošto **lekarna Trnkóczy**, zraven rotovža v Ljubljani.

*) Konjski fluid 1 steklenica 1 gl. — 5 steklenic samo 4 gl.

Za ude bratovščine večnega počesčevanja svetega Rešnjega Telesa in za tiste, kateri prvo sv. obhajilo opravljajo itd. je posebno priporočljiva molitvena knjiga

KRUH NEBEŠKI

ali

Naved pobožno moliti in častiti

presveto Rešnje Telo

s trojno mašo in drugimi navadnimi molitvami.

Na svitlo dal

(7)

JANEZ ZUPANČIČ,

župnik.

Tretji zopet pomnoženi in zlepšani natis.

„Kruh nebeški“ je znana knjiga, zlasti častilem sv. Rešnjega Telesa. Cena te od vis. č. g. župnika Zupančiča spisane knjige, kaže pač dovolj že to, ker je sedaj že zagledala tretji natis. Namen jej je pred vsem počesčevanje sv. Rešnjega Telesa; vendar pa je vrejena tako, da je popolna molitvena knjiga za vsacega kristijana. Izdala je ta tretji natis „Vincencijeva družba“ v Ljubljani. Priporočamo jo toraj prav toplo zaradi lepe vsebine in pa še posebej zaradi dobrega namena, kajti čisti dobriček je namenjen v podporo dobrodušnemu „Vincencijevemu društvu“. — Novi natis obsega tudi *Šest-nedeljsko pobožnost* *sc. Alojzija*.

Cena je knjigi vezani v pol usnju 70 kr., vse v usnju 90 kr., vse v usnju z zlato obrezo 1 gld. 20 kr.

Katoliška Bukvarna

v Ljubljani, stolni trg šte. 6.

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigotržnicah knjižica:

Umetno ribarstvo.

Spisal

Ivan Franke.

3³/₄ pôle v 8° s podobami. Mehko vezana stane 50 kr.

Krasna domovina naša se svojimi potoki, rekami in jezeri je za umno ribarstvo tako ugodno ustvarjena, kakor ne kmalu kaka druga dežela. Sredstva in pota, kako isto pri nas urediti in upravljati, podaje čislani gospod pisatelj na jako umeven način v gori omenjeni knjižici. Leta bode vsakemu, ki ima srce in skrb za povzdigo narodnega blagostanja, dobro dolgo sredstvo, da se o tem predmetu pouči. Priporočujemo torej knjižico osebno velečastiti duhovščini, učiteljem in zemljiškim posestnikom, ker sva uverjena, da jo bodo z velikim zanimanjem prebirali ter iz nje črpali gotovo lepo korist.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica

v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

